

חינוך

יו"ל ע"י אגודת חב"ד אשקלון ■ טל: 08-6754913 ■ פקס: 08-6753461 ■ דוא"ל: chaiashkelon@juno.com

חינוך בתמוז

מאת הרב שרון כהן – מנהל החינוך לגיל הרך

עד כדי מסירות-נפש

לכולנו יש מחויבות לגדל את בנינו על ברכי התורה והמצוות, וכולנו אכן משקיעים בכך, אך האם יש גבול להשקעה? האם עלינו לעשות הכול, ממש הכול, כדי לחנך אותם כנדרש?

אחד הימים הבולטים בחודש הזה הוא יום י"ב בתמוז. היום הזה מכונה בחסידות חב"ד: "חג הגאולה". האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש (האדמו"ר השישי לשושלת חב"ד), שחי ברוסיה הסובייטית, תחת השלטונות הקומוניסטיים שהתנגדו לכל דבר שריח יהדות נודף ממנו, נאסר לאחר שעסק בשמירה על גחלת היהדות שלא תכבה. ביום י"ב בתמוז, לפני יותר משמונים שנה, יצא הרבי לחירות.

הפעילות המרכזית של הרבי יוסף יצחק התמקדה בחינוכם של ילדי ישראל על-פי רוח התורה והיראה. הוא עשה כל שביכולתו להקמת חדרי לימוד תורה מחתרתיים בכל רחבי רוסיה הסובייטית, שבהם ילמדו תורה ויראת שמים, אף שידע שפעילות זו עלולה לעלות לו בחייו (כפי שאכן כמעט אירע, שכן נגזר עליו גזר דין מוות, שהומר לאחר מכן בגלות, בעקבות לחץ בין-לאומי).

זה יכול להיות מסר לנו. בימינו, כשאין ב"ה הקשיים בחינוך שבהם היו נתונים בימים ההם, וגם אין בכך סכנה, אנו צריכים לספוג לפחות את המסר. כל אחד ואחד נתקל בזמנים קשים יותר או פחות בתחום החינוך, הגורמים לו להתייאש או להרים ידיים. ברגעים אלו עלינו להיזכר ברבי יוסף יצחק ולהפנים, שלטובת חינוך ילדינו אנו צריכים לעשות הכול ואפילו למסור את נפשנו. עלינו להשקיע בחינוכם היהודי אפילו אם הדבר גובה מאיתנו הוצאות כספיות ואי נוחות כזו או אחרת.

וכבר הבטיחו לנו חז"ל ש"יגעת ומצאת תאמין" – אם רק נתייגע ונשקיע בחינוך הילדים, ודאי נצליח בחינוכם ונרווה מהם רוב נחת יהודי אמיתי.

על הפרק | מאת הרב מ.מ. ליברמן – השליח הראשי של הרבי באשקלון ויו"ר המוסדות

לא להתבייש לשחק יחד

ילדים צריכים לחוש כבוד ויראה כלפי ההורים, אך עם זה, על ההורים לטפח מערכת יחסים חמה ואוהבת, שבה הילד נהנה מהשהייה במחיצת הוריו

של בילוי משותף, מהנה וכיפי. זמן החופשה מתאים מאוד להעמיק את הפן הזה ביחסי ההורים והילדים. זה הזמן לשחק איתם, ליצור איתם, לבלות יחד זמן איכות שמספק הנאה משותפת ומחזק את הקשרים המשפחתיים.

במקום לגעור בילדים המשועממים, או לירות לעברם בצרורות הוראות מגבוה, נציע להם מגוון פעילויות משותפות. אין לכם מושג כמה הילדים משתוקקים לשחק, ליצור ולטייל עם ההורים, ולגלות את הצד הכיפי שלהם, שבימים רגילים הולך קצת לאיבוד בעומס המטלות של חיי היום-יום.

חז"ל מספרים על אדם שכתב בצוואתו: "לא יהא בני יורש מאומה משלי עד שייעשה שוטה". הלכו ר' יוסי ברי"ה ורבי לשאול אצל ר' יהושע בן-קרח כיצד לנהוג בצוואה הזאת. כשהתקרב לביתו, עברו ליד החלון וראוהו זוחל על ארבע, אוחז חבל בשיניו ובנו הקטן אוחז בחבל וכאילו גורר אותו... נמנעו החכמים מלהיכנס אליו בשעה זו, שלא יתבייש. חיכו זמן-מה ואז נכנסו ושאלוהו בדבר הצוואה. התחיל ר' יהושע לצחוק ואמר: "חייכם, זה המעשה ששאלתם, עכשיו הגיעני". הוא הסביר להם, שהאב התכוון שהבן יישא אישה ויוליד בנים וישתעשע איתם, ואז יקבל את הירושה.

הנה, כבר חז"ל מציבים לפנינו מופת של אחד מגדולי חכמי ישראל שהשתעשע עם בנו הקטן ולא התבייש. גם לנו מותר, ועכשיו זה הזמן.

התורה קובעת כי מערכת היחסים של ילד עם הוריו אינה דומה ליחסים עם חבריו. הילד נדרש לכבד את ההורים ואף לחוש יראה כלפיהם, כפי שנאמר: "איש אימו ואביו תירא".

ההורים אמורים לחנך את ילדיהם למערכת שלמה של ערכים המשרישים את יחסי הכבוד והיראה כלפי ההורים. הלכות רבות מגדירות כיצד הילד צריך להתנהג כלפי הוריו. אסור לו לשבת על מקומו הקבוע של האב, אסור לו לחלוק על דבריו, אסור לו לקרוא להוריו בשם הפרטי.

אלה ערכים חשובים, שבונים יחס של כבוד להורים, וגם מחזקים את סמכותם של ההורים בעיני הילד. מערכת היחסים הזאת מעוררת קנאה אצל מי שאינו מכיר אותה. רבים החליטו להתקרב למסורת היהודים ולו כדי להשיג את היחס הזה של התנהגות מנומסת ויחס של כבוד להורים.

עם זה, חלילה ליצור מצב שהילדים יתייחסו להורים אך ורק ברגשות של כבוד ויראה. על ההורים לטפח מערכת יחסים חמה ואוהבת, שבה הילד נהנה מהשהייה במחיצת הוריו – לא רק כאנשים מנוסים וחכמים, שיוכלים ליעיץ לו ולהדריכו, אלא גם במובן

מזן המקורות

וכבר נדבר באיזו מההתועדויות אשר דווקא בימים הנקראים ימי חופש, עבודת החינוך גדולה יותר ואחראית יותר, והסיכויים להצלחה מתרבים, כיוון שאין העניין דלימודי חול, המסיחים דעתם של התלמידים ועל-ידי זה גם של ההורים מלימוד קדוש וענייניהם...

(אגרות קודש)

מורות בית-ספר חב"ד באשקלון מתגייסות לעזרת ההורים בשלל עצות ורעיונות שיעזרו לכם לעבור בשלום את הקיץ עם הקטנים

רעיונות

שיש להם בעייתיות בענייני אוכל 'להתקרב' אל המזון, ועל הדרך אולי גם לטעום דברים שעד עכשיו היו מחוץ לתפריטים הקבוע. מובן שכל מתכון צריך להיות מותאם לגיל הילד וליכולתו המוטורית. עם ילדים גדולים יותר אפשר לשלב בישול של ממש, בהשגחה כמובן. לקטנים אפשר לתת להתנסות במתכונים בסיסיים.

ברכה פיין, מדריכה בחוג בישול בבית הספר, ממליצה על הכנת כדורי שוקולד, המשלבת פעילות מוטורית של ריסוק, לישה ויצירת כדורים. אסתר יוניק, מחנכת בכיתה א', ממליצה על הכנת פלסטלינה ביתית, ומציינת לבקש מהילדים שבעת רידוד הבצק במערוך יבצעו את הפעולה כשידיהם מוצלבות זו מעל זו, כדי לחזק

צריכים דווקא פעילות יקרה כדי להרגיש אסירי-תודה. הסביבה הביתית יכולה להיות מקור פורה לאינספור רעיונות פשוטים וקלים להנאה משפחתית ולחוויות מיוחדות, גם בלי לפשוט את הרגל. איך עושים זאת, אתם בוודאי שואלים. בדיוק לשם כך כינסנו את מורות בית-הספר היסודי חב"ד באשקלון, כדי שיספקו לנו עצות ורעיונות לחופשת קיץ מלאת אטרקציות, במחיר השווה לכל נפש.

קדימה למטבח

החופש הוא זמן טוב להכיר לילדים את המטבח. במהלך השנה מתקשים ההורים למצוא זמן לבשל עם הילדים. סדר-היום הלחוץ והארוחות שחייבות לתקתק אינן מאפשרות

חופשה היא, לכאורה, זמן נפלא לחיזוק הקשר בין הילדים להוריהם. למה לכאורה? משום שלמרות הכוונות הטובות מוצאים עצמם ההורים מנסים לשרוד את 'הסיוט', וסופרים את הימים עד ליום המאושר שבו יחזרו הילדים ללימודים. עד אז מתפקדים האב והאם על תקן 'צוות הווי ובידור', ומחפשים נואשות רעיונות להעסקת הקטנים, מבלי להגדיל עוד יותר את המינוס בבנק. כמה פעמים

הבטחנו לעצמנו שהפעם החופשה תהיה אחרת? שיותר לא נשמע את הפזמון השחוק והיום-יומי בחופש: "אמא, משעמם לי?" אמרנו לעצמנו שהפעם לא ניתן יד לאטרקציות, ש ת ר ו מ ת ן החינוכית מפוקפקת. נעצור את הוצאות ה'בילוי' שנהפכו ללחם חוקנו ביולי-אוגוסט, כי "אי אפשר אחרת". האמת היא שהילדים

יצירה בחול ובגבס - אצטולות

- חומרים:**
- שקית גבס להכנה על-פי ההוראות
 - חרוזים, צדפים, אבני זכוכית לקישוט
 - חול ים
 - אופן ההכנה:
 - את היצירה אפשר להכין בחוף הים ממש, או בארגז חול ים בבית.
 - מכינים מחול לח (לא רטוב!) משטח שטוח, בצורה כל שהיא (ריבוע, מלבן, עיגול, חמסה), ויוצרים סביבו מעין חומה קטנה מחול כדי שהגבס לא יזלוג לצדדים.
 - יש להניח בצורה הפוכה על המשטח שיצרנו אבני זכוכית, צדפים, גולות, כידי הדמיון.
 - מכינים את הגבס על-פי ההוראות ושופכים לתוך המשטח שהכנו בחול.
 - מחכים עד התייבשות מוחלטת של התערובת (כשעה-שעתיים, על-פי ההוראות שעל שקית הגבס ועל-פי עובי השכבה). רק לאחר שהגבס יבש לגמרי מחלצים אותו מתוך החול.
 - חלקו הפנימי של הגבס התערבב עם החול והאבנים שהכנו ויוצר תמונה מרהיבה. מתקדמים יכולים ליצור שעון. מניחים ספרות שעון (במהופך) על החול קודם שיוצקים את הגבס. במרכז המשטח מניחים כדור פלסטלינה קטן, לצורך השארת חלל בעבור מנגנון השעון.
- בהצלחה!**

את הקשר בין שתי האונות במוח. בהזדמנות זו ממליצה ברכה להרגיל את הילדים לעבודות הניקיון שבמטבח. אפשר ללמד אותם כיצד לטוֹף כלים (ואגב כך למלא את הכיור בבועות סבון משעשעות), בשעה שהצעירים יותר יכירו את נפלאותיהם של המטאטא והיעה.

ברוכים הבאים להצגה

ילדים אוהבים מאוד את עולם הדמיון. הם יכולים לשחק שעות בנדמה לי: שוטרים הרודפים אחרי גנבים דמיוניים, בובות 'רעבות' המעוניינות לאכול חרוזים. על-ידי משחק והצגה הילדים ממחישים סיטואציות שהיו רוצים שיתרחשו או שהם חוששים מפניהן.

הזדמנויות לקטנים להתנסות בהכנת אוכל. האם פוחדת (ובצדק) מהבלגן והלכלוך הכרוכים בהכנת הטבחים הצעירים למטבח, אז לא פלא שמוותרים על הרעיון.

חשוב להדגיש כי הכנת ארוחה היא פעולה חשובה ללמידה. היא מסייעת לילד, כל אחד ואחד על-פי גילו, להכיר מקרוב את התהליך שעובר המזון, עד שהוא מגיע לצלחת (אפוי, מבושל או מטוגן). הדבר עוזר לילדים

חינוך אכסיו

עורך אחראי: הרב משה בורנשטיין
 עריכה: טלי פרקש
 עיצוב והפקה: מרגליות הפקות

הערות, תגובות, הצעות ורעיונות ניתן לשלוח לת.ד. 6073 אשקלון או בדואר אלקטרוני:
chabadashkelon@gmail.com

המשחק של משפחת...

חומרים:

1 בריסטול גדול • 2 שמיניות בריסטול בצבעים שונים • מדבקות בארבעה צבעים שונים (אפשר גם בגדלים שונים) • טושים

אופן ההכנה:

• מחליטים מראש על כמה שאלות טריוויה משפחתיות / תורניות (כחמש) ומספר זהה של פעולות חובה (כגון לקפוץ על רגל אחת 5 פעמים ברציפות, לסדר את מגירת הפאזלים וכדומה). לסיום ההחליט על מספר זהה של פרסים ביתיים.

• כותבים את הפרסים, השאלות והפעילויות על גבי כרטיסים שמכינים מהשמיניות.

• מכינים על גבי הבריסטול הגדול מסלול בעזרת המדבקות. בתוכו משלבים את המדבקות בצבעים שונים, שיסמלו (שאלה, פעילות ופרס) במרווחים שונים עד נקודת הסיום.

• מקשטים בטושים וקוראים לשאר בני הבית לשחק!

הוראות המשחק: מזיזים את החיילים לפי התור, אפשר באמצעות קובייה. אם הילד לא מצליח לענות תשובה או לבצע את הפעילות, הוא נשאר תור. המנצח הוא מי שהגיע ראשון לקו הסיום.

מורה לאומנות, ממליצה לקנות בחנות פנאי וצעצועים צבעי אצבעות, המיועדים לשימוש במים, ולתת לילדים 'אישור מגבוה' לטור את האמבטיה והחרסיות באיורים וקשקושים, שיעלמו אחר-כך באורח פלא על-ידי שטיפה במים.

אפשרות נוספת לפעילות אמבטיה מציעה חני סלווין, מורה לשילוב. אפשר להכין מראש עם הילדים דמויות שונות בחומר רך וגמיש הקרוי סול. חני מציעה לגזור מהחומר דמויות של ילד וילדה, עם אביזרי ביגוד שונים. את הדמויות ו'הבגדים' אפשר להרטיב ולהצמיד לדפנות האמבטיה. אפשר לגזור גם אותיות ומספרים ולנצל את השהיה במים ללמידה חווייתית. בתום הרחצה ניתן לשמור את היצירות לפעם הבאה. גם אמבטיית קצף פשוטה יכולה להיות אטרקציה לילדים קטנים. כדי ליצור כמות מסיבית של בועות, שופכים כחצי כוס סבון (רצוי אל-סבון) לתוך האמבט, מכוונים את המזלף לעוצמה חזקה ומזיזים ישירות על החומר.

מבלים בבית

ארוחת ערב, שהיא פיקניק במרפסת או באוהל שהוקם בסלון, טעימה הרבה יותר לילדים. כנראה שהתקשורת המשפחתית שהופכת נינוחה, זורמת ומחייכת יותר בישבה מאולתרת, עושה את שלה. היציאה מהשגרה והניסיון לעשות דברים קצת אחרת הם החוויה עצמה. כדאי לנצל זאת כדי לעודד ולחזק את היחסים בתוך המשפחה.

ובאמת, אין כמו פעילות משותפת של הילדים וההורים לחיזוק המשפחתיות. יש משחקים שבהם לא נדרשת אסטרטגיה סבוכה, המעמידה בעמדת נחיתות את הקטנים לעומת הבוגרים. משחק כמו סולמות וחבלים או רביעיות יכול להיות מהנה ובעיקר שוויונית לכל המשתתפים. שירה אדריעי, מחנכת כיתה ד', מציעה לבקש מהילדים הגדולים להכין לקטנים משחקים, כדרך נוספת לחיזוק הקשר ביניהם. דפים, מדבקות וחיילים מאולתרים, יכולים להפוך למשחקים יצירתיים ומעניינים לכל בני המשפחה.

חשוב לנצל את הזמן הפנוי להשלים פערים עם הילדים. להוציא משחק שנשאר בארזתו עוד מפסח, מחוסר זמן, ולשחק בו בנחת. סיפור שהוא רצה שתקראי לו או מלאכת יד של השחלה או רקמה שמזמן רצית ללמד אותה. ברגע שמסתכלים על החופש כאל מתנה נדירה שמאפשרת לנו לצאת מהמציאות היום-יומית הדוחקת לזמן של הנאה עם הילדים – מובטח קיץ חווייתי ופורה!

חנה'לה אופה קטנה

עוגיות לכל יום:

200 גר' מרגרינה או חמאה • חצי כוס סוכר • 2 כוסות קמח • כפית אבקת אפיה • 1 ביצה

תוספות מתוקות: צימוקים וקינמון, שוקולד צ'יפס, סוכריות לעוגה, צבעי מאכל (ישנם גם על בסיס טבעי)

אופן ההכנה:

מערבבים את כל החומרים עד לקבלת בצק אחיד. אם הוא דביק יש להוסיף קמח.

גיוון: אפשר להוסיף לתערובת 2 כפות שוקולית, ולהפוך אותן לעוגיות שוקולד. אפשר לחרוץ מהבצק עיגולים ולעטוף בו תמרים או פרי אחר. בתיאבון!

פלסטילינה ביתית:

כוס מים, כף מלח, כף שמן, צבעי מאכל או גואש וקמח לפי העין עד שהבצק לא דביק. לשמור במקרר לאחר המשחק לשימוש חוזר!

לילך אמיתי, מחנכת כיתה ב', ממליצה לנצל בזמן החופש את שעות הפנאי, כדי ליצור עם הילדים תיאטרון בובות ביתי. לא חייבים להשקיע בבובות תיאטרון של ממש או במריונטות יקרות. כל חיית פרווה ובובה יתאימו לתפקיד. לצורך הכנת מסך אפשר להיעזר בשולחן שעליו נפרסת מפה ארוכה.

מילת המפתח היא להיות יצירתיים ולא לתר. עם ילדים גדולים יותר אפשר להכין קופסת קרטון ובה חלון גדול, שעליו נתלה וילון מפוסט בד ונצפה מבחוץ בניירות צבעוניים. על-פי אופי הילדים והגילאים אפשר להחליט אם בוחרים סיפור של ממש (סיפורי צדיקים, משלי חיות) או שנותנים לילדים לחבר לבד את ההצגה.

מים מים בששון

אין ספק שהחוויה האהובה ביותר על הילדים בקיץ היא השהייה במים. הבעיה היא שאחרי שטורחים ומנפחים את הבריכה חושבים שיהיה שקט לחמש הדקות הבאות ומתאכזבים מרה. לא מספיק להכניס את הילדים למים, אלא צריך להכין מראש פעילויות נחמדות שיעסיקו אותם בתוך הבריכה.

לבריכה הקטנה אפשר לצרף קשים, כדי שהילדים ייצרו בועות במים. אפשר לתת להם מראש למלא בקבוקים ריקים עם נצנצים וצעצועי פלסטיק קטנים, שיתגלגלו, יצופו וישקעו במים. זה הזמן גם להראות לקטנים שביניהם את ההבדלים בין כבד לקל, צף ושוקע. לתת להם להכניס פריטים מגוונים למים ולנחש מה ישקע ומה יצוף.

גם האמבטיה הביתית יכולה לתת פתרון לא רע בתקופה של מחסור במים. דבורה ציטרנבוים,

פינה של נחת אחרי הגירוש

"שלב המעבר מהגוש לאשקלון היה תקופה לא־קלה לנו כמשפחה, ובית־הספר התגלה כמקום מבין ותומך"

הצוות החינוכי לראות שלא מדובר בהתייחסות המזלזלת והמתנשאת שבה נתקלתי. כשפגשתי את הרב ליברמן הבנתי שהפעם הגעתי למקום הנכון. התקבלנו בסבר פנים יפות, בחום, ביחס לבבי. אחרי שבוע קיבלנו בדואר מכתב שהבת התקבלה."

ממה את מרוצה במיוחד?

"ממה לא?", היא עונה בחיוך. "מורות נפלאות ואכפתיות. מנהלת ומזכירה שמכירות כל תלמידה בשמה ואת הרקע המשפחתי שלה. כל פרט, ולו הקטן ביותר, זוכה ליחס מלא. דף הקשר שמקבלים בסוף שבוע ובו פירוט על הפעילויות בבית־הספר, בכיתה ועד ללמידה וההתנהגות של הילדה באופן מפורט. לגבי הרמה הלימודית אני זוכרת שבזמנו עשיתי השוואה עם ילדי אחיותיי וגיסותיי, הלומדים בממלכתנו ובממלכת־דתי, וגיליתי שהרמה של הבנות גבוהה לעומתם."

"בסך הכול", מסכמת גילה, "שלב המעבר מהגוש לאשקלון היה תקופה לא־קלה לנו כמשפחה, ובית־הספר התגלה כמקום מבין ותומך, שסייע לנו רבות להתמודד עם קשיי הגירוש שהבנות חוו. לפני פחות מחודש קיבלתי תעודות מעולות של שתיהן, ואני רוצה לאחל לכל הורה בית ספר כזה."

ואמרתי לבעלי שיהי מה, לא אשלח את הילדה לבית־ספר שמתנהג בצורה כזאת למי שאינו מתאים בדיוק לקו שלו.

"בשלב מסויים התחלנו להיות ממש לחוצים, ואז, פחות משבוע לפני תחילת הלימודים, בעלי חוזר הביתה שמח ואומר לי: 'אל תדאגי, רשמתי אותה לבית־ספר, היא תעבור השבוע מבחן קבלה'. שאלתי: איפה בדיוק? בעלי חיך ואמר בקצרה: חב"ד."

"בהתחלה, אני מודה, דאגתי. לא הכרתי את חב"ד", אומרת גילה. "לא רציתי להתפשר על רמה לימודית גבוהה ויראת־שמים. לאור ניסיוני הרע עם בית־ספר היה חשוב לי להכיר את

גילה אגדי, עולה ותיקה יחסית מאירן (13 שנה בארץ), אינה מסתירה את התרגשותה כשמדובר בבית־הספר של בנותיה הגדולות. "אני מודה לה' יום־יום שהנחה אותי לבית־הספר 'אור חיה' של חב"ד ומאחלת לכל הורה נחת מהילדים כפי שאני רווה מהם בעזרת בית־הספר", היא אומרת.

סיפור המעברים של גילה לא נגמר, לצערה, ביציאה מאירן ובהגעה לארץ־ישראל. גילה ובעלה היו תושבי גוש קטיף והתגוררו תשע שנים ביישוב ניסנית. לאחר הגירוש עברו לאשקלון עם חמשת ילדיהם.

מדוע את מחליטה לשלוח את הבנות דווקא לחב"ד?

"אני למדתי במוסדות החינוך באירן. לא היה לי מושג על הזרמים שיש בישראל, ושלכל אחד ואחד מהם בית־ספר משלו", היא מספרת. "שם היה בית־ספר יהודי דתי אחד וזהו. כשהגענו לאשקלון אחרי הגירוש, נוסף על המעבר הקשה מהגוש, נאלצנו להתמודד עם הצורך למצוא בית־ספר טוב בעבור הילדים.

"זה לא היה קל", היא נזכרת בעצב. "הלכתי לשני בתי־ספר. בבית־ספר המשתייך לזרם חרדי מסויים בקושי רצו לדבר איתי. באותו זמן לא הייתי עם כיסוי ראש, למרות שלבושי היה צנוע. היחס שקיבלנו היה מזלזל ומשפיל,

קורס פסיכומטרי

אנאן אאנא

פנייך אל מכללה להוראה?
מעוניינת להתקבל למוסד להשכלה גבוהה?

בואי והצטרפי לקורס הכנה למבחן פסיכומטרי
באווירה דתית וייחודית עם יחס אישי לכל תלמידה

הקורס יתקיים אי"ה בתיכון חב"ד 'אור חיה'
בחוודשים אב-אלול ויועבר ע"י מדריכות מקצועיות מחברת "לחמן-אנקורי"
רישום עד יום שני ג' מנחם-אב (4.8.08)

הצרכי אהיראם, מספר החקוואן מנאנא!

לפרטים והרשמה בטל: 08-6758890 • נייד: 054-6761217